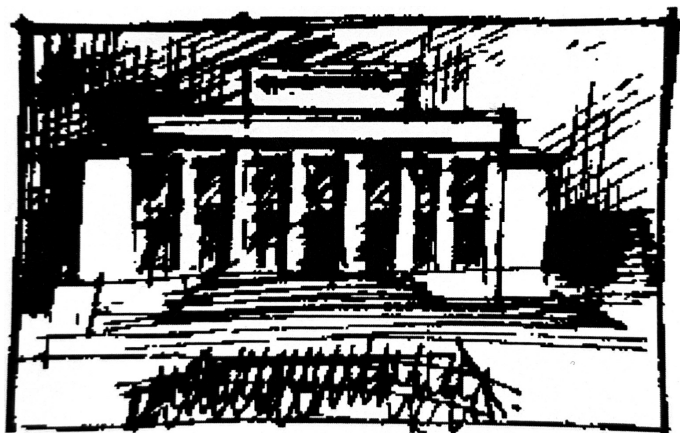

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,
příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

srdečně Vás zveme na **Vánoční koncert Spolku přátel NdB**, který se uskuteční v neděli **17. prosince 2023 od 17 hodin** v Mozartově sále divadla Reduta. Zahrají a zazpívají nám žáci a učitelé Základní umělecké školy Kyjov.

V jarní sezoně 2024 pro Vás chystáme předběžně tento program:

- 15. ledna 2024 od 17 hodin vystoupení souboru barokního tance Alla Danza Brno
- 26. února 2024 od 16 hodin beseda se sólistkou Janáčkovy opery, mezzosopranistkou Janou Hrochovou
- 25. března 2024 od 16 hodin beseda se šéfem Činohry NdB Milanem Šotkem a členem činoherního souboru Bedřichem Výtiskem
- 13. května 2024 od 17 hodin vystoupení pěveckého oddělení Konzervatoře Evangelické akademie z Olomouce
- 17. června 2024 od 17 hodin vystoupení Taneční konzervatoře Brno

Přestože v prosinci se v NdB neuskuteční žádná premiéra, je na programu všech tří souborů řada inscenací, z nichž některé se na jeviště vrací pravidelně, jiné po delší době.

Z operních inscenací je to např. Brittenova opera *Peter Grimes* (13. a 15. 12.), *Jakobín* (17. 12. i s diskusí s inscenátory po představení), *Hry o Marii* (20. 12.), *Kouzelná flétna* (12. a 27. 12.) či klasická opereta *Veselá vdova* (6. a 30. 12.). V neděli 10. 12. 2023 v 18 hod. zazní v Janáčkově divadle *Česká a Moravská mše vánoční* pod taktovkou šéfdirigenta Marka Ivanoviče.

Soubor baletu NdB již tradičně v prosinci uvádí úžasný Čajkovského balet *Louskáček*, tato inscenace se na jevišti Janáčkova divadla objeví v prosinci třináctkrát. I letošního Silvestra je možné

strávit s naším baletem. 31. 12. 2023 v 17 hod. se koná „*Silvestr s baletem NdB*“, kdy diváci uvidí speciální silvestrovskou verzi *Louskáčka*.

Činohra NdB hraje v prosinci s výjimkou vánočních svátků téměř denně. Pro své příznivce připravuje na 31. 12. 2023 v 17 hod. na scéně Mahenova divadla silvestrovské představení *Bez roucha*. V prosinci čeká několik činoherních inscenací derniéra: *Anatol* (1. 12.), *Smutek sluší Elektře* (1. 12.), *Při vši bolesti je vzpomínka na vás tou největší radostí* (7. 12.), *Sňatky na železnici* (7. 12.), *Na dně* (13. 12.), *Zlatý drak* (13. 12.).

Rovněž pro děti je v prosinci určena řada představení. Kromě již zmíněného *Louskáčka* je to opera *Hurvínek prodává nevěstu*, *Edison*, *Brněnské pověsti* či *Kubula a Kuba Kubikula*.

3. 12. 2023 proběhne před Mahenovým divadlem Rozsvěcení vánočního stromu NdB, kam je vstup volný.

Zprávy výboru

Členská schůze dne 1. listopadu 2023 schválila **zvýšení členského poplatku od roku 2024** ve výši **500 Kč na rok**, pro seniory od 65 let a studenty ve výši **200 Kč na rok**. Zároveň se zavádí možnost dobrovolně zaplatit i vyšší příspěvek v libovolné výši. Od příštího roku bude také zpoplatněno zasílání **tištěného Zpravodaje** částkou **100 Kč na rok**. Zvažte prosím možnost odebírat Zpravodaj v elektronické podobě, která nadále zůstává zdarma. Věříme, že vzhledem k rostoucím cenám přijmete tyto změny s pochopením.

Každou první středu v měsíci lze od 16 do 17 hodin v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou 6. prosince 2023 a 3. ledna 2024.

K 31. 12. 2023 bude aktualizována členská evidence a ti členové, kteří v r. 2023 nezaplatili členský příspěvek, budou z evidence vyřazeni. Pokud budou mít zájem o členství, bude nutné, aby se přihlásili v dalším období znovu.

Naši jubilanti v měsíci prosinci (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Olga Chalupová Karel Štoudek	Bořivoj Čapák Marek Dočekal
---------------------------------	--------------------------------

Výbor SpNdB všem jubilantům přeje zejména zdraví, životní pohodu, štěstí a také mnoho příjemných chvil a zážitků.

Nabídky a informace

- Člen výboru SpNdB Boleslav Vlk nabízí spolujízdu autem na vybraná operní představení, v případě zájmu je možné se ozvat na WalterCZ@email.cz nebo +420 739 865 048.
 - 06.12.2023 - JČD České Budějovice: *Komenský* (1. světová premiéra)
 - 07.12.2023 - JČD České Budějovice: *Komenský* (2. světová premiéra)
 - 08.12.2023 - DJKT Plzeň: *Armida*
- NdB vypisuje odměnu – hledá 200 000. diváka! Do konce sezony navštíví hlediště našich divadelních budov (Janáčkovo, Mahenovo a Reduta) 200 000. divák. Můžete to být i Vy, stačí

si jen zakoupit vstupenku na některé z představení, která budou odehrána do konce prosince. No a pak už jen budete čekat, zda před vašim představením před diváky předstoupí pan ředitel Martin Glaser s oznámením, že se právě našel dvoustetisící divák, který si převezme pěknou odměnu.

- Již tradiční setkání s dramaturgy NdB se letos uskuteční 4. prosince 2023 odpoledne mezi 14. a 18. hodinou. Přijďte se do Zákaznického centra NdB poradit o výběru představení nebo si jen popovídat.
- Archiv NdB připravil novou e-výstavu věnovanou shakespearovským scénografiím v NdB v letech 1918–1988: <https://www.ndbrno-evystavy.cz/scenografie/>

Z domova

Festival **Divadelní svět Brno** přiváží do Brna mimo svůj hlavní program sérii představení v rámci DSB+. První z nich se uskuteční již 5. 12. 2023 – Divadlo Na zábradlí odehraje v Redutě svou inscenaci *Ztracené iluze*.

Na mimořádném koncertě v Mahenově divadle 4. 11. 2023 nazvaném *Janáček na start!* byl představen program festivalu **Janáček Brno 2024** s podtitulem *Bez hranic*. Brno tak v listopadu příštího roku opět přivítá špičkové umělce z celého světa. Festival zahájí nová inscenace naší domácí operní scény *Výlety páně Broučkovy*, která vznikne v koprodukcii s Teatro Real Madrid a Staatsoper Berlin. Druhý zmíněný operní dům přiveze také svou inscenaci *Věci Makropulos*; původní verzi *Její pastorkyně* z roku 1904 uvede Moravské divadlo Olomouc. S *Příhodami lišky Bystroušky* se představí Národní divadlo moravskoslezské a tato opera v domácím nastudování s mimořádnými hosty Kateřinou Kněžikovou a Adamem Plachetkou také festival slavnostně zakončí. Program festivalu sestavený v rámci Roku české hudby výhradně z děl českých autorů představí také další skladatele, např. Pavla Haase a jeho operu *Šarlatán*. V rámci koncertní řady se můžeme těšit na tak zvučná jména jako Jakub Hruša, Jan Mráček, Josef Špaček, Christian Thielemann, Nicky Spence, Simona Šaturová, Ivo Kahánek a další. Vstupenky jsou již v prodeji a na většinu představení lze využít 50% slevu poskytovanou pro Spolek přátel NdB.

Také festival **Smetanova Litomyšl** se připojí k oslavám Roku české hudby kompletním uvedením cyklu Smetanových oper. Program byl již částečně zveřejněn a vstupenky na operní představení lze nyní zakoupit v rámci zvýhodněných festivalových balíčků. Janáčková opera se v Litomyšli představí s novým nastudováním opery *Dalibor* a s mimořádně úspěšnou inscenací *Prodané nevěsty*.

Připomínáme

2. 12. 1923 se narodila americká, později řecká sopranistka **Maria Callas** (* v New Yorku jako Mary Kalogeropoulou). Studovala v Aténách, debutovala tamtéž v roli Toscy (1941), poté v r. 1947 ve veronské Aréně jako Gioconda. V Itálii vytvořila řadu operních postav – Turandot, Isoldu, Brünnhildu... Byla všestrannou pěvkyní, zpívala i koloraturní repertoár, např. Violettu, Elvíru (*Puritáni*)... Objevovala se na všech nejvýznamnějších světových scénách. Jejími nejslavnějšími rolemi byla Norma, Médea a Tosca. Měla velké herecké nadání, ale neustále bojovala s hlasovými problémy a v r. 1965 ukončila uměleckou kariéru. Zemřela v Paříži 16. 9. 1977.

6. 12. 1978 zemřela herečka a divadelní pedagožka **Jarmila Kurandová** (vl. jménem Marie Martínková, *30. 1. 1890). V 18 letech ji přijal do své společnosti v Libicích Vladimír Housa. Účinkovala pak v dalších venkovských společnostech, kde se seznámila s budoucím manželem Františkem Kurandou. V r. 1919 získali manželé první angažmá v kamenném divadle – nově otevřeném Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, poté se stali členy Českého divadla v Olomouci (1920), kde Jarmila Kurandová vytvořila za 15 let na 180 rolí. Oba manželé pak v r. 1935 přešli do Zemského divadla v Brně, kde Kurandová zůstala do konce své divadelní kariéry. Často hostovala na pražských scénách, dvě nabídky na angažmá ve Vinohradském divadle však odmítla. Se stálým angažmá se rozloučila v r. 1960 rolí Zuzany (Klicpera – *Lhář a jeho rod*), ukončila i pedagogickou činnost na divadelní fakultě JAMU. Na brněnské jeviště se vracela, v r. 1971 zde vytvořila roli Babičky (B. Němcová). V tomtéž roce natočila i stejnojmenný film, který pro ni byl velkým úspěchem. Filmu se věnovala od r. 1946, vytvořila na 40 filmových rolí. Její poslední rolí jevištní byla babička v Jiráskově *Lucerně*. Definitivně se s diváky rozloučila ve slavnostním představení při otevření Mahenova divadla po rekonstrukci 14. dubna 1978.

7. 12. 1863 se narodil italský skladatel **Pietro Mascagni**. Studoval doma v Livornu, pak na milánské konzervatoři. Měl talent, ale studium ho brzy omrzelo, takže školu nedokončil. Nejdříve cestoval s kočovnou operní společností, pak byl členem orchestru v Miláně, v r. 1885 dirigoval v Parmě operetu, nakonec se usadil jako učitel hry na klavír v Cerignole. Jako první svoji operu zkomponoval v r. 1883 adaptaci kantáty *Pinotta*, ta ale byla uvedena po přepracování až v r. 1932. Další operu *Guglielmo Ratcliff* odložil, protože ji žádné divadlo nechtělo hrát. V r. 1890 zvítězil v Sonzognově soutěži s jednoaktovkou *Cavalleria rusticana* (*Sedlák kavalír*), která měla již při premiéře velký úspěch a trvale se objevuje na repertoáru operních scén většinou společně s Leoncavallovými *Komedianty*. Žádné z pozdějších děl Mascagniho (*Přítel Fritz*, *Rantzanové*, *Zanetto*, *Malý Marat* a další) nijak nezaujalo. Poslední operou byl *Nero*. Mascagni zemřel v chudobě 2. 8. 1945 v Římě.

7. 12. 1928 se narodil **Zdeněk Mahler**, český spisovatel, muzikolog, pedagog... Pracoval v Čs. rozhlasu, jako asistent na AMU, na ministerstvu školství a jako dramaturg Laterny magiky, kde se podílel na přípravě její účasti na EXPO 58. Od r. 1960 byl „na volné noze“. Účastnil se tvorby zahraničních filmů, např. *Amadea* a *Dynastie Straussů*, podle jeho námětů byly natočeny některé filmy, jako *Božská Ema*, *Zapomeňte na Mozarta*, *Svatba jako řemen* či *Lidice*. Spolupracoval s televizí, kde vznikla řada pořadů a dokumentů (*Katedrála*, dokument o Antonínu Dvořákovi v Americe, o Alfonsi Muchovi...). Zemřel 17. 3. 2018.

9. 12. 1728 se narodil italský skladatel **Pietro Alessandro Guglielmi** (†19. 11. 1804). První operu napsal v r. 1757 a do r. 1767, kdy přijal na pět let angažmá v Londýně, vznikla řada úspěšných prací. Po návratu do Itálie napsal další díla, která se těšila přízni publika. Zkomponoval asi 100 oper, z toho dvě třetiny komických, které ho ve své době proslavily po celé Evropě, zatímco vážné opery byly těžkopádné a neměly zvláštní význam.

11. 12. 1803 se narodil francouzský skladatel **Hector Berlioz**. Dokončil pouze 5 oper, přestože uvažoval o dalších projektech (vč. *Othella*). Jeho raná opera *Estella a Nemorin* se ztratila. První, která se dochovala celá, byla opera *Benvenuto Cellini*, nebyla však při svém uvedení přijata nijak nadšeně. V l. 1856–58 vznikala opera *Trójané*. Tvoří ji sled epizod, které spojuje božský příkaz, podle kterého najdou Trójané nový domov v Římě. Poslední operou byla *Blažena a Benedikt*, která byla poctou Shakespearovi. Berlioz zemřel v Paříži 8. 3. 1869.

16. 12. 1918 se v Brodce u Prostějova narodil divadelní a filmový herec **Otakar Dadák**. Studoval Státní konzervatoř v Brně, po ukončení v r. 1941 byl krátce v Zemském divadle Brno. V letech 1941–45 působil ve Východočeském divadle v Pardubicích. Po návratu do Brna byl pět sezon ve Svobodném divadle (nyní Městské divadlo) v r. 1950 nastoupil do Státního divadla v Brně, kde zůstal až do svého odchodu do důchodu v r. 1979. Byl přední osobností brněnského divadla, hrál řadu významných rolí (*Pronásledování a zavraždění Jeana Paula Marata, Cyrano z Bergeracu, Racek, Mejdan na písku...*). Od konce čtyřicátých let se uplatnil i ve filmu, a to od r. 1949 s přestávkami do r. 1976. Pak už hrál jen v televizních inscenacích, naposledy v *Pozvání na zámek* v r. 1989, které vzniklo v brněnském studiu. Významná byla jeho spolupráce s rozhlasem, věnoval se i uměleckému přednesu. Zemřel 8. 4. 1992.

18. 12. 1973 zemřela ve věku 82 let česká sopranistka, dlouholetá sólistka opery ND Praha **Ada Nordenová**. Původně se jmenovala Anna Nováková, stejně jako její matka, která byla sestrou Josefa Bohuslava Foersterera. První rolí Nordenové byla Jitka v *Daliboru*. Po dvou letech v Plzni, kde účinkovala v činohře, operních i operetních představeních, ukončila angažmá a pod Foersterovým vedením nastudovala několik rolí. Pracovala krátkou dobu také jako bankovní úřednice. První sólistické angažmá získala v Ostravě a poté v plzeňské opeře, kde nastudovala kolem dvaceti rolí. Po několika pohostinských vystoupeních v ND Praha, zejména po úspěchu v roli Xenie (Dimitrij), se stala stálou členkou operního souboru ND. Zpívala mnoho rolí českého i světového repertoáru (Libuše, Mařenka, Anežka, Rusalka, Jenůfa, Taťána, Elsa, Senta, Desdemona...). V polovině r. 1942, kdy byla na svém uměleckém vrcholu, z ND Praha odešla. V letech 1953–61 se věnovala pedagogické činnosti, byla profesorkou na Divadelní fakultě AMU. Jejím manželem byl herec ND Josef Jeníček.

18. 12. 2018 zemřela **Jana Štěpánková**, úspěšná česká herečka, dcera herce Zdeňka Štěpánka a herečky Eleny Hálkové, byla i pravnučkou básníka Vítězslava Háška. Po působení ve Východočeském divadle hrála v několika pražských divadlech včetně Divadla na Vinohradech. Úspěchy slavila i jako často obsazovaná filmová a televizní herečka – počet jejích filmových a televizních rolí byl kolem 80. Věnovala se i dabingu, získala kromě jiných ocenění i Cenu Františka Filipovského. Zemřela v 84 letech po těžkém zápalu plic a následné plicní embolii.

19. 12. 1948 se narodila **Zuzana Kocúriková** – slovenská herečka, členka souboru činohry ND v Bratislavě. Je známá i u nás díky filmům, ve kterých hrála – např. *Hvězda padá vzhůru, Panna a netvor, Sametoví vrazi...*

20. 12. 2008 zemřela **Olga Vasiljevna Lapešinská** – ruská tanečnice a taneční pedagožka (*28. 9. 1916). Vystudovala moskevské choreografické učiliště, už v šestnácti letech debutovala jako Máša v *Louskáčkovi* ve Velkém divadle v Moskvě. Sólistkou baletu tohoto divadla byla téměř 30 let. Od r. 1935, kdy poprvé slavila úspěch v hlavní roli baletu *Tři tloušťáci*, byla obsazována do největších rolí (*Kitri – Don Quijote, Popelka* – světová premiéra v r. 1945, *Jeanne v Plamenech Paříže...*). Byla provdaná za armádního generála Alexeje Antonova a v r. 1963 na následky vážných zdravotních problémů spojených s úmrtím manžela kariéru ukončila. Jako pedagožka působila nejen v SSSR, ale i v řadě dalších zemí – Francii, Německu, Itálii, Číně.

21. 12. 1918 se narodil úspěšný český herec **Josef Bek**. Celý svůj profesní život byl členem Městských divadel pražských. Natočil řadu žánrově různorodých filmů (cca 70) i velké množství televizních pořadů – údajně více než 200. Byl tak vytížen, že v r. 1993 zkolaboval z přepracování přímo na jevišti. Zemřel 5. 5. 1995.

22. 12. 1858 se narodil slavný italský skladatel **Giacomo Puccini**. Narodil se v Lucce, kde také nejdříve soukromě studoval, poté v Miláně u Bazziniho a Ponchielliho. Jeho první opera *Le villi* sice v soutěži, pro kterou ji složil, neuspěla, ale udělala značný dojem na Boita a Riccordiho, který si u Pucciniho objednal operu *Edgar*. Dalším dílem byla *Manon Lescaut*, na které se podílelo pět libretistů, následovala *La bohème*, *Tosca* a *Madama Butterfly*. Ta při premiéře úplně propadla, byla pak třikrát přepracována. V r. 1910 dokončil Puccini operu *Děvče ze zlatého Západu*, která slavila úspěch hned při prvním uvedení a její světová premiéra se konala v newyorské MET. V r. 1912 navštívil Puccini Paříž, kde našel zajímavé téma, na základě něhož vznikla opera *Il tabarro (Plášť)*, po ní následovala *Sestra Angelika* a posléze doplněk těchto oper – komická *Gianni Schicchi*. Poslední svoji operu *Turandot* nestačil dokončit. Na návrh Toscaniniho ji pak dokončil Franco Alfano, který zkomponoval poslední scénu. Puccini zemřel v Bruselu 29. 11. 1924.

24. 12. 1943 se narodila altistka **Libuše Márová**. Studovala soukromě, poté na pražské AMU. Po krátkém angažmá v Plzni se v r. 1966 stala sólistkou ND Praha. Tři roky byla stálým hostem Norské opery v Oslo, několik let v Berlíně, hostovala i v řadě dalších zemí. Vytvořila většinu rolí svého hlasového oboru – Carmen, Ulrika, Valkýra, Maddalena, Ježibaba, stařenka Buryjovka...

27. 12. 1888 se narodil známý český herec **Jaroslav Vojta** (†20. 4. 1970).

28. 12. 1963 zemřel německý skladatel, dirigent a houslista **Paul Hindemith** (*16. 11. 1895). Jeho první tři jednoaktovky (*Vrah, naděje žen; Nuš-Nuši* a *Svatá Zuzana*) byly hrány krátkou dobu. Větší ohlas měla opera *Cardillac*, ve které skladatel zhudebnil Hoffmannův tragický příběh chorobně posedlého zlatníka, který se nedokáže rozloučit se svými výrobky a vraždí zákazníky. V opeře *Tam a zpět* během 12 minut odvyprávěl děj opery dvakrát – od začátku do konce a od konce k začátku. Hindemith napsal i několik děl pro školní soubory (Cvičná hra napsaná s Brechtem a *Stavíme město*, na které spolupracovaly děti). Pro své politické postoje se skladatel dostal do konfliktu s nacisty. Velký úspěch u obecnosti měla opera *Maliř Mathis* (1938), další opera *Harmonie světa* vychází ze života renesančního astronoma Johannese Keplera. Poslední operu *Dlouhá vánoční večere* dokončil v r. 1961.

Jednou větou

- Brněnská rodačka, pěvkyně Magdalena Kožená, obdržela 28. 10. 2023 od prezidenta republiky Medaili Za zásluhy 1. stupně (za zásluhy o stát v oblasti umění).
- Totéž vyznamenání obdrželi herci Viktor Preiss, Petr Kostka a Jiří Bartoška a klavírní virtuóz Ivan Klánský.
- 11. 11. 2023 zemřel ve věku 99 let tanečník a choreograf Miroslav Kůra, jedna z nejvýraznějších osobností domácí baletní scény druhé poloviny 20. století.
- 20. 11. 2023 zemřela ve věku 86 let česká divadelní a filmová herečka, scénáristka a publicistka Zdena Hadrbovcová.
- 22. 12. 1808 na Beethovenově koncertu v Divadle na Vídeňce zazněla premiéra skladatelovy páté a šesté symfonie.
- 25. 12. 1858 se narodil Karel Emanuel Macan, nevidomý hudební skladatel, zakladatel slepecké knihovny (†6. 2. 1925).
- 29. 12. 1908 vzniklo v Brně na Dornychu brněnské biografické divadlo (později kino Edison, Viktoria), které mělo 396 sedadel.

- 30. 12. 1938 se v Brně konala světová premiéra baletu Sergeje Prokofjeva Romeo a Julie v choreografii Ivo Váni Psoty.
- 30. 12. 1903 602 diváků zahynulo při nejtragičtějším požáru v americkém divadle Iroquois Theater v Chicagu.

Ohlasy

Festival Dance Brno 2023

Podzim lichého roku patří v Národním divadle Brno baletu - tanečnímu festivalu **DANCE BRNO**, který do Brna přiváží přehled aktuálních špičkových choreografií českých baletních souborů. Letos přibyly i dva soubory ze Slovenska. Festivalu předcházela dlouho očekávaná premiéra choreografického večera Baletu NdB s názvem *Bdění / Sleepless* (3. 11.). Ač tímto představením festival Dance Brno 2023 oficiálně nezačal, nasadil laťku hodně vysoko.

Festival tak zahájil juniorský **baletní soubor NdB2** se svým choreografickým programem číslo 2. Jako druhý se v neděli 5. 11. představil soubor z ND v Praze s komponovaným večerem **Beyond Vibrations**. Všechny tři choreografie nesly otisk holandské školy: *Moving Rooms* Krzysztofa Pastora nabídly synchronizovaný pohyb v pokojích šachovnice na dráždivou hudbu Alfreda Schnittkeho a Henryka Góreckiho, *Frank Bridge Variations* Hanse von Manena na hudbu Benjamin Brittena představilo pět párů ve smyslně něžných duetech plných skrytého napětí, *Fly Paper Bird* Marco Goeckeho na pátou symfonii Gustava Mahlera strhly pozornost na horní polovinu těla tanečnic a tanečnic: velmi přesné a bleskurychlé pohyby paží, působící jako třepotání – křídel ptáků? Ve spojení s vábivě proměnlivou Mahlerovou hudbou působilo až nadpozemsky.

V úterý 7. 11. se na Dance Brno 2023 představil baletní soubor SND Bratislava s originálním titulem **Two / Murmuration / Entropy**. Lukáš Timulák na svém novém díle pro dva tanečníky s názvem *TWO* spolupracoval s předním slovenským módním návrhářem Borisem Hanečkou. Precizně pojatý duet, založený na maximálním využití proměnlivého kostýmu, se závěrečnou nekončící otáčkou, pro mě byl trefným odrazem odosobnělého světa módy. Jednoaktový balet *Murmuration* inspirovaný přírodní podívanou uvedl choreograf Edwaard Liang v roce 2013 s Houston Ballet. Citlivé spojení hudby a pohybu za „shůry padajícího peří“ ve mně vzbuzoval pocit poletujících sněhových vloček. Vůbec mi nevadí, že mělo jít o ptáky. Proto mám mj. balet tak ráda – každý v něm může vidět „to své“. Klasická taneční technika prostoupila choreografickou abstrakci Craiga Davidsona *Entropy*. Vyvolávala ve mně údiv nad takřka neomezenými pohybovými možnostmi lidského těla.

Středa 8. 11. patřila na Dance Brno 2023 baletu Národního divadla Košice s titulem **Extáze / Obrazy o ní**. Původní choreografie Andreje Petroviče na autorskou hudbu Vladislava Šarišského uchvátila pozornost obsazeného hlediště Mahenova divadla odvěkým příběhem života člověka, s akcentem na ženu a její cykličnost, symbolizovanou čtyřmi fázemi měsíce. Mladistvá nespoutanost dívčích let se přehoupne do láskování s muži a jejich svádění, v návaznosti na mateřství. Přichází zralost s vědomím stability, lásky a pevnosti rodiny. A také s vědomím vyrovnání se s proměnou těla, které se cítí být, podobně jako duše, věčně mladé. (Aspoň tak jsem závěrečnou proměnu kostýmu do sexy rudé pochopila.) Zasloužená řada cen za kompaktní, původní, autorský, soudobý balet.

Ve čtvrtek 9. 11. opanoval jeviště Janáčkova divadla domácí soubor Baletu NdB s choreografickým večerem **Bolero**. Známa Ravelova hudba doprovází příběh a choreografii s názvem *Walking mad*. Choreograf Johann Inger před námi odvíjí příběh ženského života, ale ve třech fázích. Rozjivené dovádění s chlapci střídá vážná poloha ženství, vystaveného konfrontaci s požadavky mužů, kdy jednoznačně nejde o hýčkáni ženy, ale spíše tlak na ni až její deformaci. Fáze zralosti pak zrcadlí zklamání či rezignaci na vztah, možná strach znovu uvěřit. Což znamená samotu. V *Mountain Call* nechává choreograf Dan Datcu zaznít lidovou rumunskou hudbu, kdy tanečnice a

tanečníci v unisex kostýmech odtančí moderně, avšak s přiznanou inspirací lidovým tancem tradiční oslavy významných životních událostí – zrození, manželství, život a smrt. V třetí choreografii (si) klade šéf souboru baletu NdB Mário Radačovský Otázku bez odpovědi / Unanswered question: Jak složité musí být hledání identity dnešních mladých lidí? Odpověď nechává na divákovi. Nejsilnějším momentem je láskyplný duet dvou mužů, ztvárněný velmi citlivě a tanečně precizně. Martin Svobodník spolu s Thorisem Magongwa se postarali o vrchol večera a nutno dodat, že právě Thorisovi tato role sedí jako ulitá.

V pátek 10. 11. se na festivalu představil mladičkový soubor z Moravského divadla Olomouc. První choreografie s názvem Bolero kombinuje moderní hudbu Masima Margaria s Ravelovým Bolerem. Představuje negativní, do sebe zahleděné rysy narcismu, které vedou k vzájemnému soupeření, ničení se a rozkladu. Na hudbu Bolera pak soubor zrcadlí pozitivní vlastnosti narcismu (jeden je schopen vést ostatní, ale zůstává sám). Druhá choreografie je sázkou na jistotu – Carmen na hudbu G. Bizeta v aranžích Ščedrinových ctí klasický příběh (či dokonce mýtus). Skvěle odtančeno, podtrženo nápaditou scénou Domenico Franchiho (možná inspirovanou scénografií J. Kyliána ve Sleepless), kdy tanečníci a tanečnice proskakují na scénu přes – do svislých proužků nařezanou – pružnou látku, kterou si musí sami poodhrnout. Mladistvý soudobý balet dvou italských choreografů Riccarda de Nigrisse (Bolero) a Giorgia Madii (Carmen) tak rozhodně zaujal.

V neděli 12. 11. festival Dance Brno 2023 uzavřel soubor baletu Divadla J. K. Tyla z Plzně. Předvedli původní inscenaci Ferdinand a Filipína. Inspirací jim byla utajená láska i sňatek druhorozeného syna císaře Ferdinanda I., totiž Ferninanda II. Tyrolského s krásnou, vzdělanou, avšak neurozenou měšťankou Filipínou Walserovou, odehrávající se v 16. století. Moderní, precizně provedený balet, kterému však jeho autor, choreograf i scenárista Dustin Klein vzal schopnost vyprávět příběh. Ten totiž vypráví činoherec, vypravěč příběhu, téměř stále přítomný na scéně. Tanec tak jen dokresluje náladu, atmosféru či emoci určité situace. Pro balet milující je to překvapivé až rozpačité, pro tancem nepolíbené snad atraktivní. Nelze upřít působivé kostýmy – strohé, černé, průhledné, kterým dominují v té době typické nákrčníky. Překvapivě působí i černá scéna. Snad podtrhující středověk, dobu moru, válek, kterou zjevně ani silná láska neprosvětlí.

Simona Škarabelová

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště
Oxfordský slovník opery
Denní tisk a internet

Webové stránky NdB
DIVA – magazín NdB

Uzávěrka Zpravodaje dne 23. 11. 2023. Neprodejně, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová a Veronika Bromová

<https://www.facebook.com/SpolekpratelNdB>, https://www.instagram.com/sp_ndb/